

Motion till riksdagen 2022/23:1182

av **Peder Björk och Peter Hedberg (båda S)**

Begränsning av bemanningsföretagen i vården

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda och föreslå begränsningar av bemanningsföretagen i vården för att säkerställa en jämlik vård i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Bemanningsföretagens utbredning i den svenska vården slår sönder den svenska modellen med en skattefinansierad välfärd. Under den tid som bemanningsföretagen funnits har tillgängligheten till vård minskat och företagens vinster ökat.

Den totala kostnaden för vårdens externa bemanning uppgår till ca 8 miljarder kronor varav läkare står för 5 miljarder kronor. Det är en ökning med 2,4 miljarder kronor jämfört med 2015 (Konkurrensverkets rapportserie 2020:4 Regioners upphandling av vårdpersonal). Ökningstakten accelererar också kraftigt. Under 2021 ökade regionerna sina kostnader för inhyrda läkare med totalt 8,4 procent och för sjuksköterskor med hela 24 procent. Det motsvarar 700 miljoner kronor. (Kostnader för inhyrd personal i hälso- och sjukvården, skr.se.) För flera regioner motsvarar 8 miljarder kronor deras samlade hälso- och sjukvårdskostnader under ett budgetår. Den merkostnad bemanningsföretagen orsakar skulle räcka till att ge vård till alla som just nu väntar på en ögonoperation eller annan behandling för en ögonsjukdom. Summan skulle också räcka till vård för alla som enligt Cancerfondens årliga rapport fick någon form av cancerbesked under 2020 (IHE Report 2019:7). Bristen på utbildad vårdpersonal är stor och regionerna pressas av bemanningsföretagen att konkurrera om personal med ökade kostnader som följd. Hittills har det mest drabbat glesbygdslän och regioner som saknat läkarutbildning. Nu ser vi samma utveckling i allt fler regioner. Det är dessutom så att bemanningsföretagen inte tar något ansvar för kompetensförsörjningen inom vården. Det är naturligtvis en del i affärsidén att hålla nere tillgången på personal, men för vår

gemensamma välfärd är det förödande. När det är brist på anställda är det också brist på handledare och det gör det allt svårare att få in nya läkare och sjuksköterskor i vården.

Regionerna är skyldiga att ge vård efter behov. När det inte längre finns tillräckligt med anställd personal för att leverera vård efter behov blir det enda alternativet att betala bemanningsföretagens priser. Oavsett prisnivå. De ekonomiska resurser som skulle kunna användas till att utbilda, anställa, höja löner och förbättra arbetsmiljön för regionanställda har gått förlorade till bemanningsföretagen. Hyrpersonal kan tjäna upp emot 40 000 kronor mer i månaden i lön och kan kräva andra arbetsvillkor än den ordinarie personalen. Men den ordinarie personalen förväntas utöver sitt ordinarie arbete även introducera och vägleda hyrpersonalen på arbetsplatsen. Det gör såklart att förtroendet för regionerna som arbetsgivare inte stärks och det blir allt svårare att locka tillbaka de som har slutat till en arbetsplats med försämrad arbetsmiljö. Bemanning-företagen konkurrerar inte om personalen på lika villkor. Tvärtom är det en marknad som utvecklats på ett sätt som får till resultat att privata aktörer avgör vilken region som ska få bäst förutsättningar att tillhandahålla god och säker vård. Det har pågått så länge att ingen region ensam eller tillsammans med andra klarar av att ta sig ur situationen. Därför behövs det en nationell reglering och begränsning av bemanningsföretagen i den svenska vården.

Peder Björk (S)

Peter Hedberg (S)